

بسمه تعالی

"راهنمای شناسایی کنگره های معتبر علمی از نمونه های غیر معتبر"

ارائه مقالات توسط اعضاء هیئت علمی، دانشجویان و کارکنان در محافل علمی خارج از کشور یکی از ابزارهای ارتباطات علمی و تولید علم بوده و ضمن به نمایش گذاردن توانمندیهای علمی کشور می تواند از طریق تبادل اطلاعات محققین و گروههای پژوهشی در اقصی نقاط جهان ضمن افزایش سطح علمی پژوهشگران، به تشکیل ایده های جدید پژوهشی منجر شده و فرصت مناسبی را برای همکاریهای پژوهشی چند مرکزی و بین المللی فراهم می سازد. با توجه به شیوع بیماری کرونا موضوع شرکت به صورت حضوری لغو گردید و اخیراً بر برگزاری کنگره به صورت مجازی نیز تاکید گردیده و این موضوع بازار بزرگی برای کنگره های تقلبی پدید آورده است.

برای قضاوت اعتبار کنگره های علمی و وبینارها، بایستی معیارهایی ذیل در نظر گرفته شود:

بر گزار کننده کنگره: دبیرخانه کنگره های معتبر علمی غالباً توسط دانشگاهها و دانشکدهها، پژوهشکدهها یا انجمنهای علمی اداره می شود و این رویدادها در تقویم پژوهشی این مراکز علمی ثبت می گردند. متأسفانه در سالهای اخیر با تعداد زیادی از گردهمایی ها روبرو هستیم که توسط شرکت های تجاری برگزار می شوند و صرفاً بر مبنای دریافت هزینه از شرکت کنندگان، گواهی پذیرش مقاله صادر می کنند و به لحاظ علمی معتبر نیستند، بنابراین پیش از انتخاب یک کنگره و یا همایش بایستی به نهادهای علمی برگزار کننده توجه شود و این در حالی است که بسیاری از کنگره های نامعتبر به انبوهی از حامیان علمی و دانشگاهی اشاره می نمایند. بنابراین به طور مشخص توجه به نهاد علمی برگزار کننده دارای اهمیت می باشد.

تشکل کمیته علمی: اغلب افرادی که عضو کمیته علمی می باشند بایستی عضو هیات علمی یک دانشگاه و یا سازمان علمی باشند. بنابر این در صورتیکه اعضاء کمیته علمی سابقه فعالیت در دانشگاه و یا مرکز تحقیقاتی را نداشته باشند، غیر معمول می باشد. البته این موضوع را باید در نظر داشت که کنگره های غیرمعتبر معمولاً از اسامی افراد مشهور سوءاستفاده می نمایند. بنابراین با مشاهده نام اساتید صاحب نظر بایستی درباره اعتبار کنگره قضاوت شود.

محور و موضوع کنگره: با توجه به گرایش علم به سوی تخصصی شدن، برخی از کنگره ها همزمان چندین حوزه موضوعی را پوشش می دهند، بدون اینکه در این حوزه ها کمیته علمی شاخصی حضور داشته باشند و توأمان همه رشته ها را پوشش داده و گستره موضوعی کلی را دربردارند و این به عنوان یک معیار در تفکیک کنگره غیر معتبر از معتبر می باشد.

امکان ارائه مقالات: کنگره های معتبر علمی برای افزایش سطح علمی برگزار می شوند. بنابراین در صورت صرفا برگزاری نمایشگاه و فروش محصولات یا خدمات، بدون ارائه مقاله پیرامون مسائل علمی و تخصصی مرتبط با محور کنگره، جای تامل دارد و شک برانگیز می باشد.

نوع دعوتنامه ارسالی: در متن دعوتنامه های ارسالی از سوی وبینارهای غیر معتبر، از فرد بدون اعلام نام محل کار، بدون ذکر نام فرد خاصی به عنوان دعوت کننده و صرفا با یک آدرس پست الکترونیک دعوت بعمل می آید و آدرس پستی نیز مبهم می باشد. در نهایت پس از قبول دعوت، فوراً وجه ثبت نام درخواست می گردد. بنابراین بررسی دعوتنامه دارای اهمیت می باشد.

امور مالی کنگره: کنگره هایی که از نویسندگان مقالات پذیرفته شده وجهی دریافت نمی کنند، با سطح احتمال بیشتری به لحاظ علمی معتبر هستند، زیرا هزینه برگزاری در گرو دریافت وجه ثبت نام از شرکت کنندگان نمی باشد. از طرفی وبینارهایی که به شرط شرکت مجازی، امکان ارائه گواهی شرکت را دارند، نیاز به بررسی دقیقتر می باشد. بنابراین بررسی شرایط ثبت نام حایز اهمیت می باشد.

فرصت های چاپ مقالات: برخی از دبیرخانه ها خلاصه مقالات برتر هر گردهمایی را در یک نشریه علمی چاپ می کنند. روش کارآمد برای بررسی اعتبار ژورنال های همکار کنگره های داخلی، بررسی ناشر و وابستگی دانشگاهی این ژورنال هاست.

برنامه های جانبی: کنگره هایی که پذیرای تعداد کثیری برنامه های تبلیغاتی هستند، اغلب دارای اعتبار نمی باشند و بر پایه مراودات تجاری و سیاسی شکل گرفته اند.

پیشینه و تداوم برگزاری کنگره: کنگره های معتبر معمولاً در اولین دوره برگزاری متوقف نمی شوند و تداوم کنگره ضمن اینکه معیار خوبی از توجه مخاطبان می باشد، با بررسی دقیقتر نیز می توان تصویری از کیفیت آن کنگره به دست آورد.

تهیه کننده:

دفتر امور کنگره ها و تبادلات پژوهشی بین المللی

(معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شیراز)